

KUMPEL

6-10 LAT

DLA POLONII

E-MAGAZYN DLA DZIECI POLONIJNYCH Z CAŁEGO ŚWIATA

WYDANIE 9/2024

ŚWIĄTECZNIE! Po polsku!

WIEM WIĘCEJ O POLSCE:

Wesołych Świąt!

CZYTAM PO POLSKU:

Święta inne niż zawsze

ŚWIĄTECZNE MALOWANKI:

Piszemy list do Świętego Mikołaja

ROZGADANE ZWIERZAKI:

Przemówiły ludzkim głosem!

PODRÓŻUJĘ PO POLSCE:

Magia polskich gór

POZNAJĘ POLSKĄ PRZYRODĘ:

Zima w Polsce

DOBRA POLSKA KSIĄŻKA:

Czytamy!

CO ZNAJDZIESZ W NUMERZE?

Cześć!

Będzie świątecznie! Będzie po polsku!

Bo sprawdzimy, jak święta Bożego Narodzenia wyglądają w Polsce?

Świąteczne będą też powiedzonka, a nawet żarciki. Kto chce się dowiedzieć, o czym w Wigilię rozmawiają zwierzaki? Ludzkim głosem!

W Polsce jest teraz zima. A jak zima to śnieg, a jak śnieg to sanki, narty, snowboard... i góry. Zapraszamy Was na niezwykłą wyprawę. Będziemy zdobywać szczyty! Nie zabraknie gier i zabaw, z których o Polsce i polskich górach dowiecie się jeszcze więcej. Opowiemy Wam też o sławnym Polaku, który uwielbiał malować śnieg. „Kumpel dla Polonii” zaprasza Was na wspólną przygodę również w przyszłym roku. Tak, spotkamy się ponownie! W 2025 roku!

A teraz życzymy Wam rodzinnych i radosnych świąt Bożego Narodzenia. Po polsku! I z Polską w sercu!

Zapraszam do czytania,
Agnieszka Wyganowska
redaktor naczelna
„Kumpla dla Polonii”

- s. 4 **WIEM WIĘCEJ O POLSCE:**
Wesołych Świąt!
- s. 6 **MÓWIĘ PO POLSKU:**
W świątecznym klimacie
- s. 8 **CZYTAM PO POLSKU:**
Święta inne niż zawsze
- s. 10 **UCZĘ SIĘ JĘZYKA POLSKIEGO:**
Święta Bożego Narodzenia
- s. 12 **CZYTAMI WIEM:**
Laponia – kraina reniferów, zorzy polarnej i Świętego Mikołaja
- s. 14 **ŚWIĄTECZNE MALOWANKI:**
Piszemy list do Świętego Mikołaja
- s. 16 **POŚMIĘJMY SIĘ:**
Żarty i żarciki 😊
- s. 17 **ROZGADANE ZWIERZAKI:**
Przemówiły ludzkim głosem!
- s. 18 **GRY I ZABAWY:**
O Polsce
- s. 20 **PODRÓŻUJĘ PO POLSCE:**
Magia polskich gór
- s. 22 **POZNAJĘ POLSKĄ PRZYRODĘ:**
Zima w Polsce
- s. 24 **JEST TAKA SZKOŁA:**
Polska Szkoła IDEA w Athlone ma 10 lat!
- s. 27 **DOBRA POLSKA KSIĄŻKA:**
Ale odlot!
- s. 28 **KONKURSY I AKCJE DLA POLONIJNYCH DZIECI:**
Weź udział i wygraj nagrody!
- s. 30 **KARTA SŁAWNYCH POLAKÓW:**
Julian Fałat

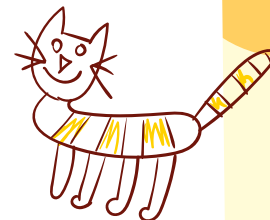

ZAPRASZAMY WAS DO TWORZENIA E-MAGAZYNU „KUMPEL DLA POLONII”! DZIECI I DOROSŁYCH, OCZYWIŚCIE!

UWAGA, DZIECI!

Możecie się pokazać w rubryce „Poznajemy się” – wystarczy przysłać zdjęcia i opowiedzieć o sobie i swoich pasjach.

UWAGA, RODZICE, NAUCZYCIELE, BIBLIOTEKARZE...!

W Waszej polonijnej szkole dzieje się coś ciekawego, planujecie duże wydarzenie lub konkurs dla polonijnych dzieci i młodzieży – napiszcie nam o tym. Opublikujemy informacje, pomożemy Wam dotrzeć do szerszego grona odbiorców. A może opowiecie nam o swojej szkole, placówce... Jak wygląda nauka, jakie wydarzenia miały miejsce, jak wspólnie spędzacie czas...? Zapraszamy do rubryki „Jest taka szkoła”.

Nasz e-mail: redakcja@kumpel.com.pl

Jeśli masz starsze rodzeństwo, powiedz mu o „Cogito dla Polonii”. To pismo dla nastolatków polonijnych z całego świata. Reportaże, ciekawe rozmowy, informacje o Polsce, a także materiały edukacyjne, które pomogą przygotować się do szkoły – wszystko znajdziecie w tym e-magazynie. Na łamach pisma można też pokazać swoją twórczość albo opowiedzieć o sobie i swojej szkole. Zapraszamy. **Wszystkie numery są dostępne w Polonijnej Bibliotece Cyfrowej: www.pbc.uw.edu.pl**

**KUMPEL
DLA POLONII**

POLSKIE BRACTWO
KAWALERÓW GUTENBERGA

Koordynator projektu:

prof. dr hab. Dariusz Kuźmina

Redaktor naczelna:

Agnieszka Wyganowska

Skład i opracowanie graficzne:

IlustraDorka Dorota Domagała

Okładka: Pixel-Shot/Shutterstock.com

Zdjęcia: Shutterstock.com, domena publiczna/
Wikimedia Commons

Adres redakcji:

e-mail: redakcja@kumpel.com.pl
ul. Waszyngtona 146, lok. 302
04-076 Warszawa

Dystrybucja:

Polonijna Biblioteka Cyfrowa

Wydawca:

Polskie Bractwo Kawalerów Gutenberga
ul. Marywilska 34 E
03-228 Warszawa

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za Granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

WESOŁYCH ŚWIĄT!

Boże Narodzenie jest świętem, które chrześcijanie obchodzą na pamiątkę narodzin Jezusa Chrystusa. Dzień przed Bożym Narodzeniem, 24 grudnia, przypada **Wigilia**, czas oczekiwania na te narodziny. W tym dniu w czasie wspólnej wieszery rodziny dzielą się opłatkiem i śpiewają kolędy. O północy w kościołach odprawia się uroczystą mszę świętą nazywaną pasterką.

Polskie zwyczaje bożonarodzeniowe

Strojenie choinki – dzieci razem z dorosłymi dekorują drzewko. Pod choinką znajdują w Wigilię prezenty.

Przygotowanie dodatkowego nakrycia dla niespodziewanego gościa.

Po co zostawia się jedno wolne miejsce na wigilijnym stole? Na znak, że potrafimy dzielić się z innymi.

Kiedy przygotowana jest wigilijna wieszery, **pod obrus wkłada się sianko**. Ma ono przypominać, że Pan Jezus narodził się w stajence.

Według tradycji **na wigilijnym stole** powinno pojawić się **12 potraw** na pamiątkę 12 apostołów. Jakie to powinny być potrawy? To zależy od regionu Polski. Najczęściej są to: barszcz lub zupa grzybowa, kapusta z grzybami, karp, pierogi z kapustą, kompot z suszonych owoców, makowiec.

W wielu rodzinach w czasie świąt Bożego Narodzenia **śpiewa się kolędy**. W całej Polsce odbywa się też wiele koncertów bożonarodzeniowych.

Opłatek wigilijny jest symbolem zgody i przebaczenia, znakiem przyjaźni i miłości. **Dzielenie się opłatkiem** na początku wieczery wigilijnej wyraża chęć bycia razem.

W ŚWIĄTECZNYM KLIMACIE

NAROBIC BIGOSU

- Babcia znowu narobiła bigosu!
- O, to fajnie. Przecież bigos jest smaczny – odezwał się Jasiek, który nie wiedział, dlaczego tata był troszkę podenerwowany.
- Może i tak, ale nie o taki bigos mi chodzi. „Narobić bigosu” to takie powiedzonko, które znaczy, że ktoś spowodował zamieszanie – tłumaczył tata.

- Babcia pomyliła daty i zaprosiła gości na jutro zamiast na drugi dzień świąt
- dodała mama. – No i teraz nie wiemy, jak to wszystko ogarnąć...
- Ups!

Narobić bigosu = narobić zamieszania, spowodować chaos.

CHCIEĆ GWIAZDKI Z NIEBA

- Chciałbym dostać odrzutowiec, którym poleciałbym prosto na Księżyc – stwierdził Kuba.
- A gwiazdki z nieba to byś nie chciał? – roześmiał się jego starszy brat.
- Właściwie, to czemu nie. Gwiazdkę z nieba też bym chciał. A dasz mi jedną?

- Kubusiu, przecież to niemożliwe. Marek użył takiego powiedzonka, bo chciał powiedzieć, że masz marzenia, które trudno spełnić. Ty pragniesz czegoś niemożliwego.

Chcieć gwiazdki z nieba = mieć marzenia nie do spełnienia, chcieć zbyt wiele.

ŚWIĘTA INNE NIŻ ZAWSZE

Każdego roku rodzina Mai i Tadka wyjeżdżała na święta Bożego Narodzenia do dziadków i babć do Polski. Najpierw do Warszawy, gdzie mieszkali rodzice mamy – babcia Jadwiga i dziadek Heniek, a potem do Torunia, do rodziców taty – babci Ani i dziadka Andrzeja. Święta spędzane z dziadkami były zawsze rewelacyjne, a mama śmiała się, że przez te wyjazdy nigdy nie nauczy się gotować świątecznych potraw.

W to Boże Narodzenie miało być podobnie, jednak 3 dni przed Wigilią rozchorował się Tadek. Trzeba było odwołać wyjazd. Mama się lekko załamała.

– Co my teraz zrobimy? – po cichu powiedziała do taty.

Maja i Tadek zwiesili nosy na kwintę. No tak, w takiej sytuacji jeszcze nigdy nie byli. Tak naprawdę świąteczną atmosferę w ich mieszkaniu robiła tylko choinka. Dzieciom było smutno. Tylko tata patrzył spokojnie przez okno. Nagle odwrócił się i powiedział:

– Wiecie co? A ja sądzę, że to będą wspaniałe święta, bo pierwszy raz

przygotujemy je sami. Nawet jak większość rzeczy kupimy w sklepie czy w jakiejś restauracji, to i tak dużo się dzięki temu nauczymy i może za rok dziadkowie przyjadą do nas.

– Tak! Niech przyjadą! – krzyczały na zmianę dzieci.

Mama podniosła głowę.

– Macie rację – powiedziała. – Nie ma się co załamywać. Zrobimy tak: ja z tatą pojedę na zakupy, a wy posprzątaacie wasze pokoje i poszukacie płyt z kolędami, których będziemy słuchać w czasie świąt. Potem wszyscy razem przygotujemy potrawy. No może Tadekowi damy wolne, on musi odpoczywać i szybko zdrowieć.

– Ekstra! – ucieszyły się dzieci i rzuciły się мамie na szyję.

– A ja? – tata chciał się upomnieć o uściski, ale Tadek już wdrapywał mu się na kolana...

1, 2, 3,

Start!

Zaczynasz uczyć się
języka polskiego?

To rubryka właśnie
dla ciebie!

ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA

24 GRUDNIA CAŁA RODZINA SIADA RAZEM DO WIGILIJNEJ KOLACJI. NA WIGILIJNYM STOLE JEST 12 POTRAW.

DZIECI CZEKAJĄ NA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA I PREZENTY. EWA POPROSIŁA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA O NOWY PLECAK I PIÓRNIK. TOMEK POPROSIŁ O KLOCKI I GRĘ KOMPUTEROWĄ. A CZY TY NAPISAŁAŚ/NAPISAŁEŚ JUŻ LIST DO ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA?

PRZYGOTUJ KARTKĘ, KOPERTĘ,
DŁUGOPIS I KREDKI

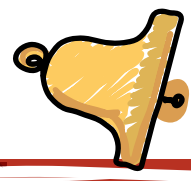

DROGI MIKOŁAJU!

NAZYWAM SIĘ _____ I MAM _____ LAT.
W TYM ROKU BYŁAM BARDZO GRZECZNA I MARZĘ _____

O _____

POZDRAWIAM

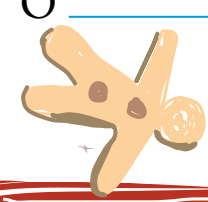

DROGI MIKOŁAJU!

NAZYWAM SIĘ _____ I MAM _____ LAT.
W TYM ROKU BYŁEM BARDZO GRZECZNY I MARZĘ _____

O _____

POZDRAWIAM

ZADANIE DLA CIEBIE

UZUPEŁNIJ ZDANIA WYRAZAMI Z RAMKI.

MARZY, LUBI, DWANAŚCIE, MIKOŁAJA, LIST

1. EWA CZEKA NA ŚWIĘTEGO _____.
2. TOMEK _____ O KLOCKACH I GRZE KOMPUTEROWEJ.
3. ANETA PISZE _____ DO ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA.
4. NA WIGILIJNYM STOLE JEST _____ POTRAW.
5. MAREK BARDZO _____ MAKOWIEC.

ODPOWIEDŹ:

1. EWA CZEKA NA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA.
2. TOMEK MARZY O KLOCKACH I GRZE KOMPUTEROWEJ.
3. ANETA PISZE LIST DO ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA.
4. NA WIGILIJNYM STOLE JEST DWANAŚCIE POTRAW.
5. MAREK BARDZO LUBI MAKOWIEC.

LAPONIA – KRAINA RENIFERÓW, ZORZY POLARNEJ I ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA

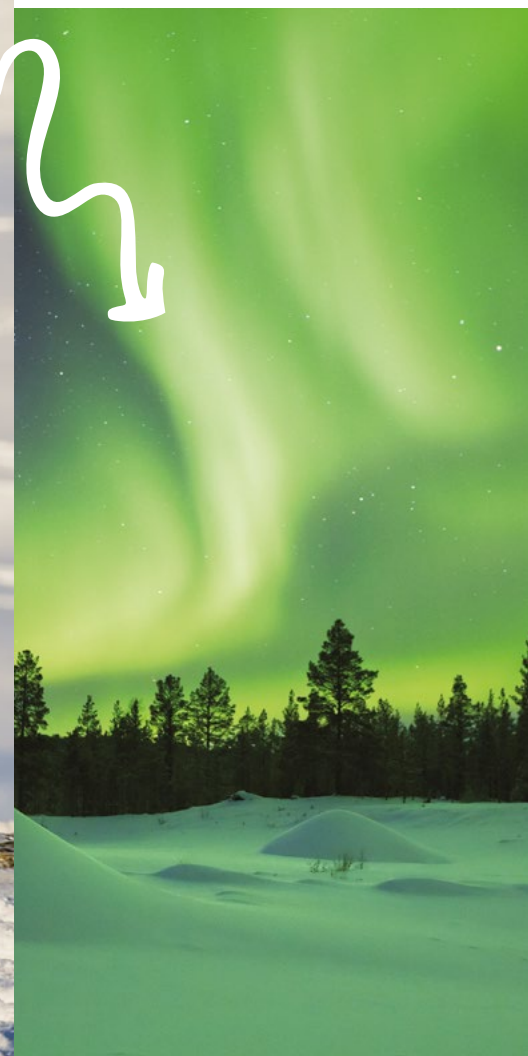
Laponia nie jest państwem jak Polska. To kraina geograficzna, która zajmuje część obszaru czterech państw: Finlandii, Szwecji, Norwegii i Rosji.

Tam jest biegun północny,
w pobliżu którego
znajduje się Laponia!

My tu mieszkamy.
Gruba sierść chroni nas
przed zimnem, a żywimy
się roślinkami i korzonkami
wygrzebywanymi spod śniegu.

To nie są światła sztucznych
ogni, ale **zorza polarna**.
Kolorowe światła pojawiają się na
niebie, migoczą i się zmieniają
– przepiękne zjawisko!

Jak żyje się w Laponii?

W Laponii panuje bardzo długa, ostra zima i króciutkie lato. Mieszka tu niewielu ludzi. W Laponii żyje ponad 350 tysięcy reniferów, a ludzi prawie o połowę mniej.

Co tutaj rośnie?

W Laponii są ogromne lasy, ale im dalej na północ, tym jest ich mniej. Pojawia się otwarta przestrzeń,

na której rosną krzewy. Na dalekiej północy małe roślinki skrywają się pod śniegiem przed mroźnym wiatrem.

Laponia jest uważana za siedzibę Świętego Mikołaja. W okolicach miasteczka Rovaniemi (Finlandia) wybudowano dla niego całą wioskę. Jest tam nawet urząd pocztowy, gdzie pomocnicy Mikołaja odbierają listy od dzieci z całego świata.

Santa Claus
Arctic Circle 96930
Rovaniemi
Finland

ADRES
ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA

....., ... grudnia 2024 roku

Drogi Mikołaju!

Nie mogę się już doczekać, kiedy mnie odwiedzisz. Wiem, że masz teraz dużo pracy i mam nadzieję, że elfy Ci cały czas pomagają. Piszę do Ciebie jak co roku, bo chcę opowiedzieć Ci o swoich marzeniach.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Pozdrawiam Ciebie i Twoich pomocników

.....
(podpis)

ZAPISZ SWOJE IMIĘ.

NARYSUJ SWÓJ PORTRET.

**Drogi
Mikołaju!**

TU JEST MOJE ULUBIONE CIASTECZKO
- DLA CIEBIE!

TU JEST SZKLANKA
MLEKA, GDYBYŚ
BYŁ SPRAGNIONY!

TU JEST MARCHEWKA
DLA RUDOLFA!

Poproś o pomoc starsze rodzeństwo, rodziców...
i przyslijcie żart e-mailem na adres redakcji:
redakcja@kumpel.com.pl
(w temacie: ŻART).

Najśmieszniejsze żarty będziemy publikować
w kolejnych numerach „Kumpla dla Polonii”.

ZNASZ JAKIŚ FAJNY ŻART?

- Dlaczego chcesz, aby Święty Mikołaj przyniósł ci dwie kolejki elektryczne?
- Bo ja też chcę się bawić, kiedy tatuś jest w domu.

- Kim chcielibyście być, gdy dorośniecie? - pyta pani w szkole.

Dzieci wybierają zawody aktorki, piosenkarza, strażaka, policjanta... Tylko Jaś mówi, że chciałby zostać Świętym Mikołajem.

- Pewnie podoba ci się to, że roznosi prezenty? - pyta nauczycielka.

- Nie. To, że pracuje raz w roku.

- Gdzie znajdują się komary zimą?

- Dokładnie nie wiadomo, ale wszyscy byliby szczęśliwi, gdyby były tam i latem.

- Jaś mówi do mamy:
- Mamusiu, chciałbym ci coś ofiarować pod choinkę.
  - Nie trzeba, syneczku. Jeśli chcesz mi sprawić przyjemność, to popraw jedynkę z matematyki.
  - Za późno, mamusiu. Postawiłem na wyobraźnię i zrobiłem ci już laurkę.

Jak się nazywa
żona Świętego
Mikołaja?

MERRY
CHRISTMAS!

CIEKAWIE,
CZY SIĘ DOMYŚLILI,
ŻE OD ZABAWKI WOLE
PRZYSMACZKI.

Wcale nie
przynoszę pecha,
tylko prezenty.

No i co, że ja
mam niby teraz
udawać choinkę
przez całe
święta?!

ALE SZOPKA!
JAK MY
WYGLĄDAMY?!

O Polsce

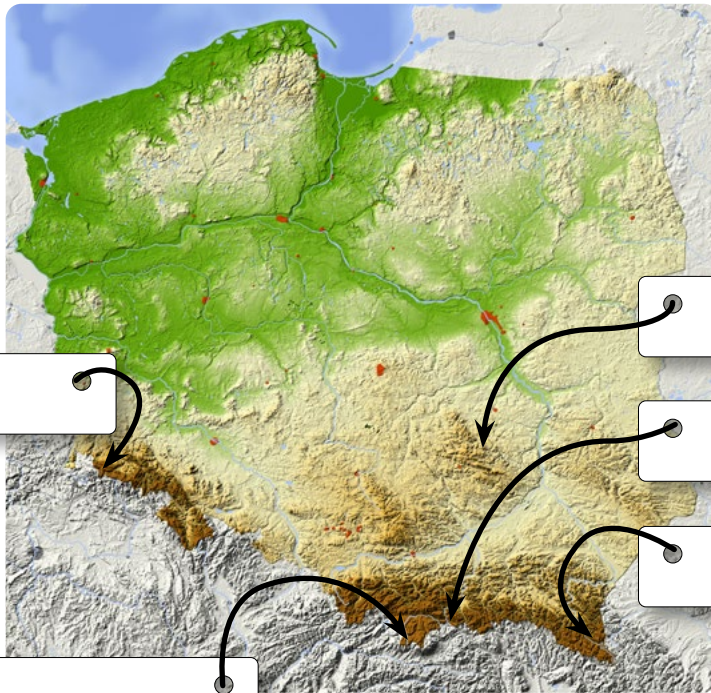

W Polsce są trzy główne ŁAŃCUCHY GÓRSKIE: KARPATY, SUDETY i GÓRY ŚWIĘTOKRZYSKIE. W skład tych trzech łańcuchów górskich wchodzi różne pasma górskie. Sprawdźmy, gdzie znajdują się niektóre z nich.

Zadanie 1.

Wpisz podane nazwy polskich gór w odpowiednie miejsca.

GÓRY ŚWIĘTOKRZYSKIE · TATRY · BIESZCZADY · PIENINY · KARKONOSZE

Góry Świętokrzyskie _____

Tatry _____

Bieszczady _____

Pieniny _____

Karkonosze _____

Zadanie 2.

Napisz nazwy polskich gór w trzyliniach obok. Pamiętaj, żeby użyć wielkiej litery na początku każdej nazwy.

Zadanie 3.

A teraz poznamy najwyższe szczyty. Odgadnij rebusy.

Najwyższym szczytem Gór Świętokrzyskich jest

_____

_____

która ma 614 metrów nad poziomem morza.

N = C

Najwyższym szczytem Sudetów jest _____, która ma 1603 metry nad poziomem morza.

ś = Ś

Pamiętaj, że nazwy gór piszemy wielką literą!

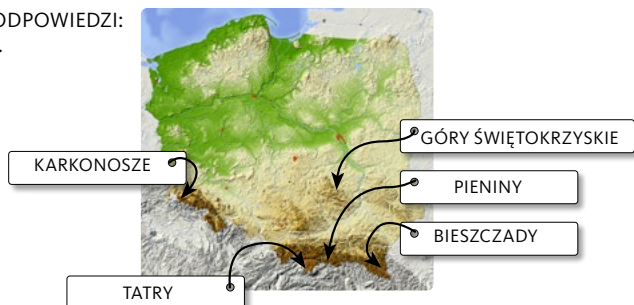
Najwyższym szczytem Karpat jest Gerlach leżący na Słowacji (2655 metrów nad poziomem morza). A najwyższy szczyt Tatr w Polsce to _____ – mają 2499 metrów nad poziomem morza.

LI = RY

To może się przydać!
1000 m n.p.m. = 1000 metrów nad poziomem morza

ODPOWIEDZI:
1.

3. Łysica, Śnieżka, Rysy

MAGIA POLSKICH GÓR

Wyberzemy się na trzy niezwykle szczyty.

znajdują się tak zwane łańcuchy, których można, a często nawet trzeba się trzymać, żeby pokonać stromy odcinek. Na dodatek trzeba się liczyć z nagłą zmianą pogody – u podnóża może świecić słońce, a na szczycie będzie padać deszcz, a nawet śnieg.

Skąd taka nazwa szczytu? Od poślóbionych zboczy, czyli od rys.

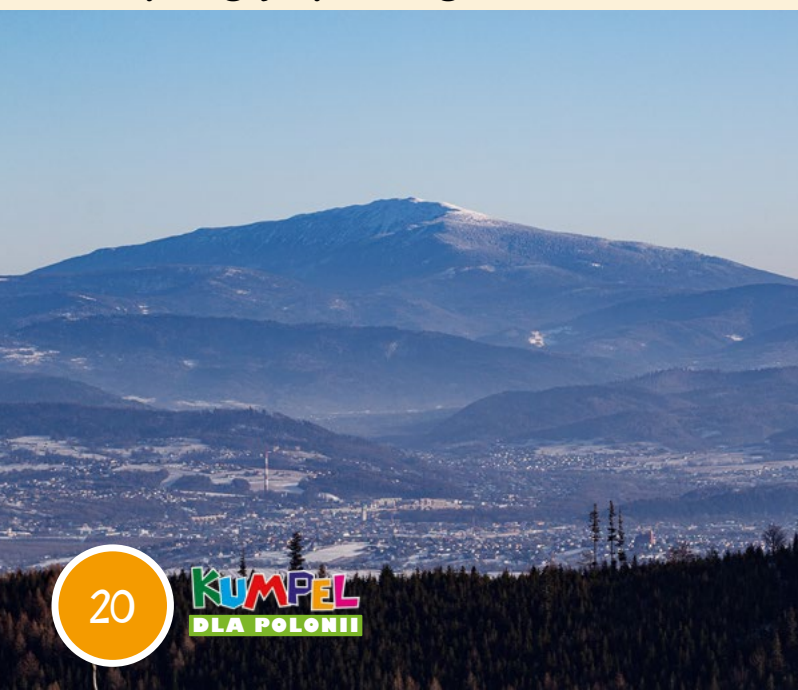
Rysy – najwyższy szczyt w Polsce. Wierchołek położony na granicy polsko-słowackiej wznosi się na wysokość 2499 metrów nad poziomem morza.

Aby dostać się na szczyt, trzeba pokonać 1200 metrów, jeśli wyruszymy spod schroniska nad Morskim Okiem, i aż 1670 metrów, jeśli punktem startu będzie parking przy wejściu do Tatrzańskiego Parku Narodowego. To już naprawdę poważna wyprawa! Na najbardziej wymagających fragmentach szlaku

Babia Góra (Diablak) – najwyższy szczyt Beskidów Zachodnich i najwyższy szczyt w Polsce poza Tatrami. Jego wysokość to 1724 metry nad poziomem morza.

Wiele jest legend i opowieści, które tłumaczą nazwę tej góry. Jedna z nich mówi, że jest to kupa kamieni wysypanych przed

chałupą przez pewną babę-
-olbrzymkę. Albo że to kochanka
zbójnika, która skamieniała
z żalu, gdy zobaczyła, że niosą
jej ukochanego zabitego. Kolejna
legenda opowiada, że pod tą górą
zbójnicy ukryli kobiety, które
porwali.

Babia Góra znana jest ze zmiennej
i kapryśnej pogody, dlatego niektórzy
zwą ją też Kapryśnicą. Partie
wierzchołkowe pokrywa rumowisko
skalne.

Śnieżka – najwyższy szczyt
Karkonoszy oraz Sudetów. Góra ta
znajduje się na granicy polsko-czeskiej.

Oficjalna wysokość Śnieżki
to 1603,3 metra nad poziomem
morza. Przez większą część roku
panują tu bardzo surowe warunki
atmosferyczne, zbliżone do tych
za kołem podbiegunowym:
niskie temperatury, porywiste
wiatry oraz obfite opady deszczu
i śniegu. Porywy wiatru zbliżają
się do 300 km/h. Śnieg zalega
nawet od października aż do
maja. Mgła występuje przez ponad
300 dni w roku. Ale gdy warunki
są sprzyjające, to widoczność
z wierzchołka przekracza
200 kilometrów
– to naprawdę bardzo dużo!

Na szczycie góry znajduje się charakterystyczny,
przypominający spodki i nazywany „latającymi
talerzami” budynek – to Obserwatorium
Wysokogórskie Instytutu Meteorologii
i Gospodarki Wodnej. Obserwacje w nim są
prowadzone nieprzerwanie od 144 lat. Jest
tu też kaplica Świętego Wawrzyńca (patrona
przewodników górskich) z 1665 roku.

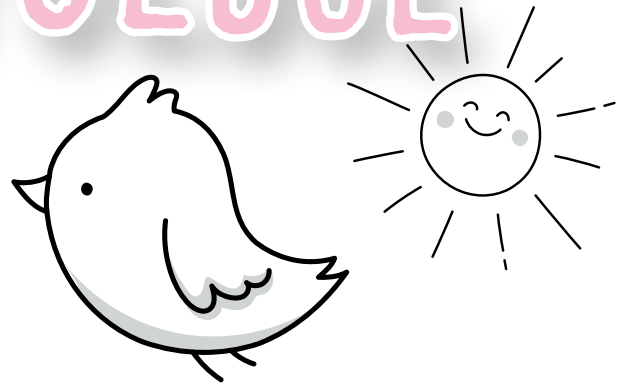

ZIMA W POLSCE

CO WTEDY PORABIAJĄ PTAKI?

Wiele ptaków (m.in. jaskółki i bociany) przed zimą wyrusza z Polski w daleką podróż do ciepłych krajów, głównie do Afryki. Ale nie wszystkie odlatują! Niektórym ptakom zimowe warunki w Polsce nie przeszkadzają – są to na przykład sikorki, gile czy wróble.

SIKORA BOGATKA

To największa, najbardziej rozpoznawalna i najliczniejsza z sikor w Polsce. Najłatwiej zaobserwować ją właśnie zimą, bo chętnie odwiedza karmniki. Sikorki zjadają głównie nasiona, na przykład słonecznika. Często także są dokarmiane przez ludzi słoninką. Sikory to niewielkie ptaki – długość ich ciała to około 16 centymetrów.

Sikora modraszka jest drobniejsza od sikory bogatki, bardziej kolorowa i ruchliwa.

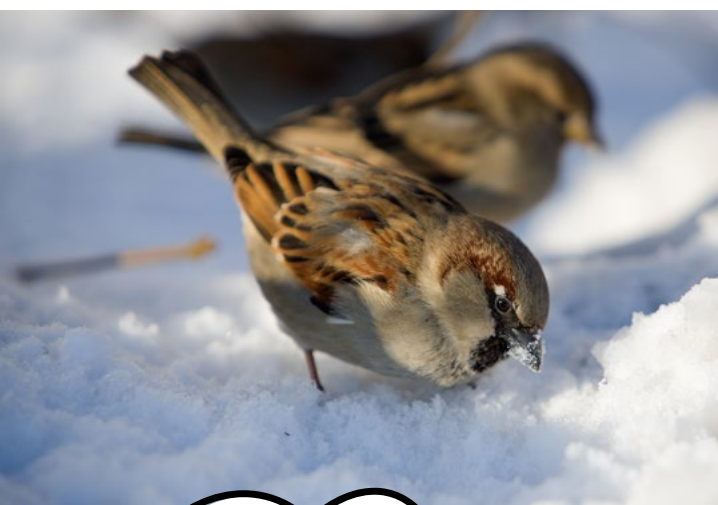
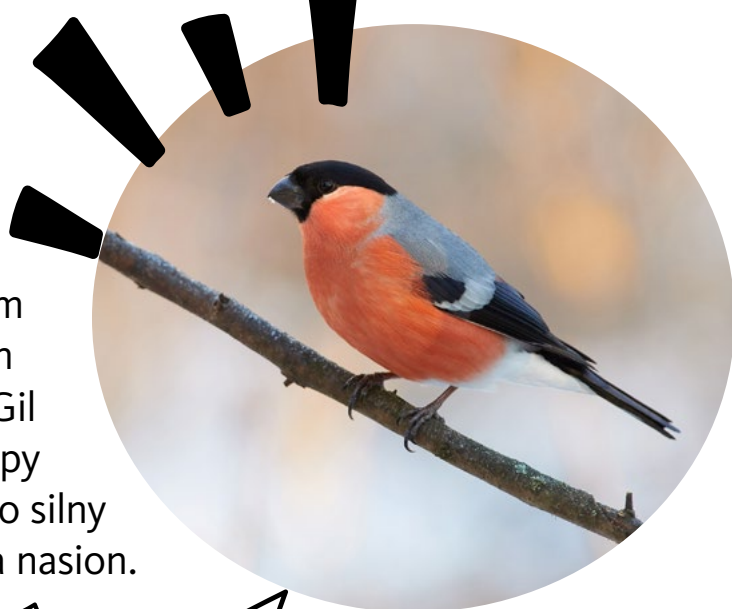

GIL

Jego łatwiej dostrzec zimą z powodu czerwono-różowawego brzuszka. Poza tym wiosną i latem gile zaszywiają się w swoich leśnych lęgowiskach i trudno je spotkać. Gil jest trochę większy od wróbla, bardzo krępy i jakby lekko napuszczony. Ma gruby i bardzo silny dziób, który służy do otwierania i zjadania nasion.

Co ciekawe, u gilów samice też śpiewają, co jest ewenementem w ptasim świecie!

WRÓBEL

Wróble zwykle zachowują się dość hałaśliwie i są mało płochliwe. Mieszkają w otworach w ścianach, skrzynkach lęgowych, zajmują gniazda jaskółek i innych ptaków, a czasem budują gniazdo samodzielnie z suchych traw i słomy.

A ten ptaszek przylatuje do Polski na zimę!

JEMIOŁUSZKA

Łatwo ją rozpoznać po czubku na szczycie głowy, czarnej maseczce na oczach i czarnym śliniaku. Najczęściej można ją zobaczyć na oblepionych jemiolą topolach, jarzębinach lub na innych drzewach, na których pozostały owoce. Jemiołuszki bardzo lubią własne towarzystwo. No i mają cudny głos przypominający dźwięki małych dzwoneczków.

Polska Szkoła IDEA W ATHLONE MA 10 LAT!

To był dzień pełen wzruszeń, wspomnień i uśmiechów.

15 listopada 2014 roku zabrzmiał nasz pierwszy dzwonek! Początkowo była tylko grupa wczesnoszkolna 1-3 oraz łączone klasy 4-8. A po 10 latach? Podsumować to można tak: 5 wynajmowanych budynków szkoły, ponad 20 wykwalifikowanych nauczycieli, ponad 1100 uczniów i wspaniali rodzice... Mnóstwo wspomnień, projektów, sukcesów, ale i wyzwań, choćby nauczanie zdalne. Z pewnością mogłaby z tego powstać książka.

Nasze urodziny rozpoczęliśmy od uroczystego wprowadzenia sztandaru oraz zaśpiewania hymnu Polski. Następnie pani dyrektor Magdalena Seetal podziękowała IDEAlnym nauczycielkom, szczęśliwej siódemce: pani Anecie Witek, pani Beacie Drozodowskiej, pani Kamili Puzio, pani Barbarze Stachowskiej-Pietkiewicz, pani Paulinie Kusej-Caufield, pani Annie Walczak i pani Joannie Wijas za ich ogromny wkład pracy, zaangażowanie i wielkie serce. Szczególne podziękowania popłynęły do pani Kingi Kubień, współzałożycielki szkoły oraz wieloletniej opiekunki koła

tanecznego. List gratulacyjny, podkreślający rolę szkoły jako serca polonijnej społeczności, na ręce pani dyrektor złożyła pani Jolanta Oliwiak, wiceprezes Polskiej Macierzy Szkolnej, której członkiem od lat jesteśmy. Mielśmy gościa: pani dyrektor Aneta Zawacka-Uveges z Polskiej Szkoły SEN w Dublinie, z którą blisko współpracujemy. A nasza pani dyrektor otrzymała symboliczną dziesięcioletnią jabłoń z życzeniami, aby przez kolejne lata pięknie owocowała, jak również co roku kwitła oraz zapuszczała głęboko korzenie w irlandzkiej ziemi.

Kolejnym punktem programu było rozstrzygnięcie konkursu „Kartka urodzinowa – Jubileusz 10 lat Polskiej Szkoły IDEA”. Cóż to były za emocje! Uczniowie przygotowali naprawdę wyjątkowe kartki urodzinowe z okazji wspaniałego jubileuszu. Serdecznie gratulujemy wszystkim laureatom!

Następnie odbyło się uroczyste pasowanie klasy 1. Pierwszoklasiści po złożeniu ślubowania zostali oficjalnie przyjęci do grona uczniów.

Druga część programu to historia naszej szkoły na wesoło – zaprezentowały się wszystkie klasy i wychowawczynie, śpiewaliśmy piosenkę „Jesteśmy tutaj razem, jesteśmy tutaj wszyscy”, odśpiewany też został hymn Szkoły IDEA.

I wreszcie finał – razem z rodzicami i przyjaciółmi szkoły w korowodzie zatańczyliśmy poloneza. Odśpiewaliśmy też „Sto lat”. Nie mogło zabraknąć urodzinowego tortu!

Niech żyje nam Polska Szkoła IDEA w Athlone!

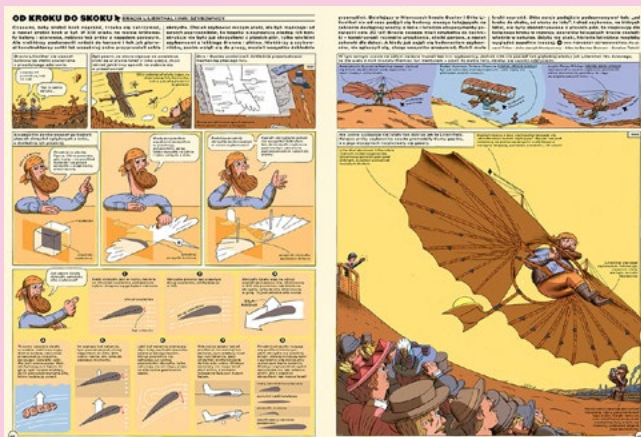

„Ale odlot!”

Tekst i ilustracje: Jacek Ambrożewski
Wydawnictwo Dwie Siostry

Rysunkowa historia lotnictwa! A na jej kartkach wszystko, co lata – od pierwszych balonów i lotni aż po odrzutowce, drony i samolot z napędem słonecznym. Ruszamy na podbój przestworzy. 😊

Zapraszamy na spotkanie z uczonymi, wynalazcami i konstruktorami. Będą ci z odległej przeszłości, jak Leonardo da Vinci czy bracia Montgolfier, oraz ci z nieco bliższych nam czasów, jak bracia Wright. Ale też całkiem współcześni, którzy mają nowe, niesamowite pomysły. Dołączą do nich odważni lotnicy i odważne lotniczki, powietrzni cyrkowcy i piloci doświadczalni. Trzeba się z nimi spotkać!

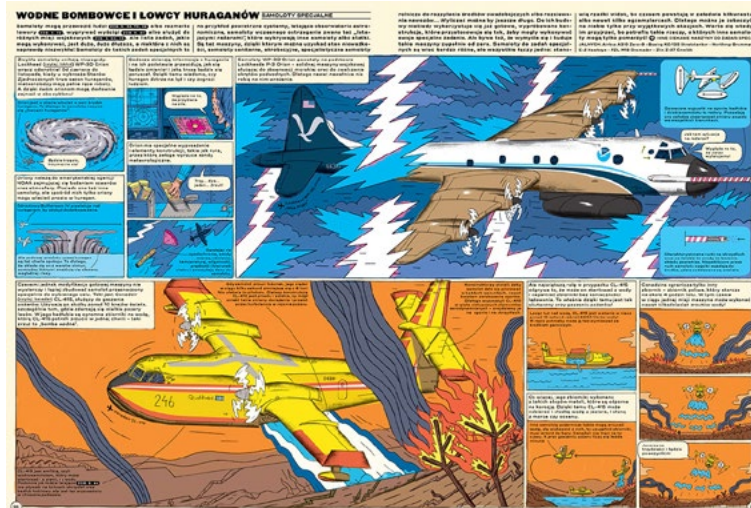
JAK TO SIĘ DZIEJE, ŻE SAMOLOT NIE SPADA?

JAK DZIAŁA RADAR ALBO SPADOCHRON?

Czy jesteście ciekawi, jak działa silnik odrzutowy, jak pracuje obsługa lotniskowca i jak podróżowało się sterowcem? Chcecie

zobaczyć, jak wygląda kokpit myśliwca i ładownia Jumbo Jeta? Pora zapiąć pasy, startujemy!

CZY MOŻNA ZBUDOWAĆ SAMOLOT W... GARAŻU?

KSIAŻKA OTRZYMAŁA NAGRODĘ GRAFICZNĄ ZA AUTORSKĄ KSIĄŻKĘ OBRAZKOWĄ W KONKURSIE ORGANIZOWANYM PRZEZ POLSKĄ SEKCJĘ IBBY.

CZY LEPSZE SĄ SKRZYDŁA CZY WIRNIK?

„MŁODZI NADAJĄ”

Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą zaprasza uczniów klas IV–VIII oraz LO Szkół Polskich do udziału w konkursie, w którym nagrodą za zdobycie tytułu laureata jest dofinansowanie 5-dniowej wycieczki do Warszawy oraz udział w warsztatach telewizyjnych we współpracy z Telewizją Polską w kwocie 2000 zł dla ucznia. Organizator sfinansuje koszty wycieczki dla opiekuna zespołu. Termin wycieczki zostanie uzgodniony ze szkołami laureatów.

Zadanie konkursowe polega na stworzeniu filmu promującego Szkołę Polską, do której uczęszczają członkowie zespołu. Film ten powinien: służyć prezentacji szkół, ich zalet, wartości, cech docenianych i ważnych z perspektywy uczniów.

Termin zgłaszania zespołów i przesyłania filmów konkursowych mija **31 stycznia 2025 roku** do północy czasu polskiego.

Szczegółowe informacje:

<https://www.orpeg.pl/zapraszamy-do-konkursu-mlodzi-nadaja-organizowanego-przez-orpeg/>

Szczegółowe informacje:

<https://www.orpeg.pl/polski-przyjaciel-konkurs/>

„POLSKI PRZYJACIEL”

Konkurs skierowany jest do uczniów klas III szkoły podstawowej. **Zadanie konkursowe polega na nawiązaniu współpracy pomiędzy uczniami z Polski i uczniami Szkół Polskich uczącymi się poza granicami kraju oraz wykonaniu wspólnie projektu wycieczki po Warszawie.**

Termin zgłaszania się do konkursu upływa **15 grudnia 2024 roku** do północy czasu polskiego.

XII MIĘDZYNARODOWY KONKURS PLASTYCZNY: „PEJZAŻE MISTYCZNE – ARCHITEKTURA LUBLINA I OKOLIC”

Konkurs skierowany jest do uczniów szkół podstawowych oraz placówek kulturalno-oświatowych w Polsce i za granicą. Kategorie wiekowe, w których oceniane będą prace:

- ✿ klasy I–III (6–9 lat)
- ✿ klasy IV–VIII (10–15 lat)

Celem konkursu jest promowanie regionu Lubelszczyzny poprzez zapoznanie uczniów z urokliwymi zabytkami architektury miasta Lublina i jego okolic oraz rozwijanie umiejętności wyrażania, za pomocą środków plastycznych, własnych przeżyć w kontakcie z architekturą.

Prace mogą być wykonane w dowolnej technice plastycznej (płaskiej) w formacie A3. Każda placówka biorąca udział w konkursie może zgłosić maksymalnie 5 prac plastycznych w każdej z kategorii wiekowych.

Prace należy przesyłać do 14 lutego 2025 roku.

Więcej informacji: <https://zsp1.lublin.eu/>

KONKURS DLA SZKÓŁ POLONIJSKICH I ORGANIZACJI POLONIJSKICH „RAZEM MOŻEMY WSZYSTKO! MOJE DZIAŁANIE NA RZECZ POLONII!”

„Kumpel dla Polonii” i „Cogito dla Polonii” zapraszają do konkursu polskie szkoły poza granicami kraju i organizacje polonijne.

Opowiedzcie nam o swoim działaniu na rzecz Polonii, akcji na rzecz Polonii, którą zorganizowaliście albo w której braliście udział w 2024 roku. Napiszcie, jak ważne to było dla Was wydarzenie i dlaczego.

Czekamy na Wasze wypowiedzi (do 3000 znaków), a także zdjęcia z wydarzeń do **15 stycznia 2025 roku**.

Zgłoszenia konkursowe należy przesłać na adres: cogito@cogito.com.pl lub redakcja@kumpel.com.pl (w temacie: WYDARZENIE).

Spśród nadesłanych zgłoszeń wybierzemy najciekawsze, które nagrodzimy upominkami oraz publikacją na łamach e-magazynów „Kumpel dla Polonii” oraz „Cogito dla Polonii”.

Regulamin konkursu na stronie: bractwogutenberg.pl.

JULIAN FAŁAT

(1853–1929)

„Autoportret” (Muzeum Narodowe w Warszawie)

Polski malarz, jeden z najwybitniejszych polskich akwarelistów. Akwarela to taka technika malarska, która polega na malowaniu rozcieńczonymi wodą pigmentami zwykle na papierze. W szkole też na pewno miałeś okazję malować farbami akwarelowymi.

Jedne z najbardziej znanych obrazów Juliana Fałata to:

„Widok z Krakowa” (Muzeum Śląskie w Katowicach)

Artysta ten przedstawiał wszystkie pory roku, jednak sławę przyniosły mu krajobrazy zimowe. „Śnieg” to jeden z obrazów z serii dzieł ukazujących rzeczkę wijącą się wśród przykrytego śniegiem

„Śnieg” (Muzeum Narodowe w Krakowie)

Zwróć uwagę na ciężkie nawisy śnieżne oraz na odbicia w wodzie. Prawda, że niesamowicie to wygląda?!

„Pejzaż zimowy z rzeką i ptakiem” (Muzeum Narodowe w Warszawie)

„Świtez” (Muzeum Narodowe w Warszawie)

pola. Na niektórych dziełach z tej serii artysta dodatkowo umieszczał sylwetki ptaków lub zwierząt, żeby ożywić krajobraz.